

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

קרוזה קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

חדושי גיטין להרמב"ם ז"ל פרק הזורק

עו

התקין מן מעשיו ולעולם משום ש"מ דמיית ביומא דהא רובא כי תקיף להו עלמא טובא ויהי גיטא אלא חזמו היום עמנו ככלל מהיום הוא וכוון שהגיע גט לידה כרת לה זמן וכן בשטרות : ארבעא ליה הלכתא כוותי דרביי כתר ר"ח ז"ל אפינו לא עברו עליו אלא ט"ו יום דיו ואינו יודע מתי לו ואפשר שבשם נשבת מחלה לאחר ומחלה לפני אף כאן חזי חדש הוא ט"ו לאחר ואינו מחזור :

חזנו של שטר ויהי הוא שהרי אין בו תבין שפ"ו ומכירין אותו לר"י ור"מ בתב כסידור הגט שלו ביחא לי מעשה ומתוהו דאי תמית כההוא יומא לא ידענא מה לרון בה . ואני תמה אם כדבריו לתקנת דרב בניטין פטר ומתקין פלוגיתא אנתתיה מן יומא דגן ולעלם כל יומא דא יכול לחזור בו ואינה מאשרת לכל דבר ונרע גנט סתם דהא כתי משמע מיום זה ואילך תהא מגורשת ולא ביום זה ועוד רב דעביד תקנתא משום ש"מ אחאי לא

סליק פרק מי שאהוו

פרק הזורק

רף ע"א תל

לרורין אלא שטין אשה מתגרשת מרין חנב אלא משום חשדא נעשו בה :
רף ע"א מתניתין . אמר לה ככסי שטר חוב וכו' . פירש לפי שבין שלח אמר לעדים בתורת גירושין אפי נותנו לה לא על מנת לגרש נתן אלא רנה לשחק בה ובטולי בטליה להך כתיבה שתהא לה כשטר חוב ומיהו גיטא גופיה לא מכליל דלא אמר כלום בגט אלא לדידה קאמר ככסי וישנה גמי ללא בת איתגרופי היא שאין לה יד לכות בגט ולא דמיא למרש' דהתם יודעת לשמור גיטה ויש לה יד . והרמב"ם ז"ל בחבורו כתב בלשון הזה ומנין שאינו נותנו לה אלא בתורת גרושין שנאמר ספר כריתות ונתן בידה שטר חובתה בתורת ספר כריתות אבל אם נותנו לה כשטר שטר חוב וכו' . ובריייתא היא שכניה כסיפרי בלשון הזה ונתן בידה ושלחה עביתו מכאן אמרו כתב גט לאשתו ואמר לה ככסי שטר חוב זה וכו' . וכן הוא מוכיח בתוספ' . ואם קאמר ותיפוק לי משום דילמא בטוליה בטליה ל"ק דאי אימיה דבטליה לעדים הוא אמר להו כפרים בינו לבניס דהאי דאמר הכי בפניה משום כסופא דידה הוא לעולם אינו בטל עד דמפרש ביטול ויש לומר דטעמא דרישא משום ביטול גניעה ומשום שיפא נקיט ליה קרא כסיפרי ושלחה ומתניתין תרתי קאשמע לן רישא דחזור ומגרש בו ושיפא דאף על גב דערק ליה חשדיה והיו כתיבה כיון דלא אמר לה כלום אינו גט ור"ך לפרש וכתבתי פרק קמא דקדושין (ד' ט') נתן לה גיטה וקדושה וכו' : והלכתא בכפות פירש דכי קאמר רבא יסן ומשמרתו בכפות שאינו יכול להלך אכל יסן שאינו כפות לא משום שבין שהוא מעלמו יעור משנתו ויך כיושב דמי וכל אלו מהלך לא קני אכל כפות אינו יכול לילך . שהרי מחוסר איתר דכותה יעור לא קנה אף על פי שהוא כפות דחבר המשתמרת שלא לדעתה וכפי המביא אשין דאמרין כתב לה גט ונתנו ביד עבדו ונתקב לה שטר מתנה עליו קבלתו ומתגרשת בו ואוקימנא בכפות ולא הסיימנו בה בישן משמע דלא כענין יסן וכו' ז"ל כתב ובכפות נמי ש"מ דניס וימחא היא וקא מגרשא ליה אבל היכא דתיר לא ולפי דבריו הא דלא חסיים התם כפר' המביא בישן דמאי דפרכין חזר מלהבת מתוך אבל משמרת לדעתא ומעמא דרבא כהדיא היא דענין יסן וכן עיקר . ויש מפרשים דה"ק והלכתא דניסן לא קני אלא בכפות קניה ואימא הכי כפות ומשמרתו הרי זה גט בין יעור בין יסן אם אינו כפות אינו גט וכן כתב הר"ם הספרדי ז"ל בחיבורו וק"ל דהאי ודאי משמרת לדעתא בעינן בדאמרין לעיל ויעור אפילו כפות משמרת לדעתו הוא דלאו אשה כפותה מילא מגרשה בין בידה בין בחלרה שאינה משמרת . אלא משום שומדת כדך חלרה ועוד דהא משום חלרה המשמרת שלא לדעתה כסיב לה טעמא ולא משמע דסתיר לכולה שמתעא דרבא ומשכס לה לגמרי :

רף ע"א תל . ונתן בידה מ"ת . פי' רש"י ז"ל מללא כתיב בידה יתנהו ואינו נכון שאין בו נתן בידה לשון מיותר ויותר מבידה אלא תרי ונתן בידה כתיב בפרשה ובה' מיותר לדרשא : בכוחב לה דין ודברים אין בכנסין פי' ליטא קיטא קנט והני כתב לה אין לי בכנסין וכפירתיסן דאי לא היה אוכל פירות בחייה ומיהו לא כר"ך למיכתב וכפירי פירותיהן שאע"פ שאוכל פירי פירותיהן כיון שאם לא התירה ולקחה בפירות קרקע אין מחייבין אותה כדמוכח בפ' הכות לאו, מה שקנתה אשה קנה בעלה ואע"פ שלא כתב לה נמי כחייך ונתמיה קונה לה ואע"פ שורשה לא נרעה ממאכל ומשכיר דקני לה בפ' חוקת הבתים כיוכל כוונ גבי אין לאים חוקה בככסי אשמו פשיטא כיון דאית ליה בפירי הוא דקא אכיל ככותב לה דין ודברי' אין לי בכנסין וכו' ובפירותיהן . והא דאקטינן כי כתב לה מאי הו וכו' כדן הוא דה"ל לחוקמה כגון שנתן לה בעל במתנה דאמרין בחוק הבתים מתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות וכו' אלא עור גופיה מתוקמה אפילו כמוכר דאיהו אינו סתם א' מבר וא' מתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות . א"כ כגון שנתן לה אחר ע"מ שאין לבעל רשות בה כדאיתא בקדושין ובכרדים א"כ כשקני מידו דק"ל מגופיה של קרקע קנו מידו אלא חנב דמוקמינן הכי בתמני' דהכותב שנתקומות אחרים מתני כתי האי תמני' בכתי וחד מתרי ותלת וארבע טעמי נקט :

ע"ב ותיוול . איהו ותיחוד ותפתח וכו' ככתב ר"ח ז"ל ואף ע"ג דק"ל דברי ש"מ ככתובין וכמפורין דמו הא ק"ל דמתנת ש"מ לא קני אלא לאחר מיתה ואכן בעינן שיגיע גט לידה או בהשגות מחיים לפיכך אמר לה שמתחוק מחיים אלו דברי רב ז"ל . פי' לפירשו דהא ודאי מטה מתנת מיתה הוא דהא תקף ליה עלמא טובא ומניה מחמת מיתה אפילו במקלת לא כתי קנין . והא דאמריו ותפתח בשבת פירש"י ז"ל שאסור לטול הגט בשבת ולמסרו לו ואע"ג דהשתא ה"ל קניה קנין בשבת ואסור וכן גרושין עלמן אסורין כדקתני בתוספת' בפ' בתרא דבינה דאין מקדשין ואין מגרשין ולא חולגין ולא חולגין וימאן בת"כ בפ' ה' שביית מלוא מנין שלא יקדש ולא יגרש ולא חולגין ולא ימאן ולא מיבס וכולה מתני' התם אלא כאן משום שהו ש"מ התירו כדי שלא תטרף דעתו עליו שהרי כל דברי ש"מ ככסובין וכאסורין דמו והוא כדן לאסור דכתיב ודבר דבר כ"ס האי דיבורא דאית ביה מעשה ואפי"ה מותר ואפילו לקנות מידו כדי שלא תטרסה דעתו עליו והאי נמי אע"ג דמתנת בריא קא ייב לגבי איסורא אמירתו מותרת כמו ביבמת דכל כה"ג לא נזדר ביה רבנן כדביבור ומיהו לקנות מידו במתנת בריא לא שארי דשאני תיוול ותפתח שאינו נראה אלא כתיובל ביתו לשמרו ומלאתי בשם ר' שמון ז"ל שהתיר לקנות מידו במתנת ש"מ במקלת סתם עמד אינו חוזר וא"כ למה לא נתן הגט מידו לידה ואם היה מונח במקום שהיה רשות הרבים מפסקת יתגנו לה ע"י שליח . והא דאקשי ליה רב עיליס לרבא ממה שקנתה אשה קנה בעלה תמה הוא והא ק"ל במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות ורבא גופיה משמע דש"ל הכי כפר' חוקת דליכא מאן דפליג וזו קושיא חמורה על המפרש דעמס כתובה לי סם כפרק חוקת אבל יש לומר טוה שכיב מרע מוערב שפת אמר להם כתבו וכיון שהיה מסוכן היו סלוחים להולכה ולא הספיקו ליתן עד שקדש הוה ונשאר הגט בבית הסופר ולפיכך אמר רבא שיקנה בעל הבי' שהוא שליח להולכה חזרו לאשתו ו מתגרש כתיב הבעל דאמרין קבלתו ומתגרש בו דודאי חזרו של שליח כידו הוא ולפיכך הקשה לו שמה שקנתה אשה קנה בעלה דמתנת אחרים היא ואף על פי כן טוה מתנת בריא התירו לו דיבור ומעשה נראה כדי שלא תטרף דעתו עליו של ש"מ ומה שכתב רש"י ז"ל ותיוול איהו ותיחוד ותפתח שאין המוכר יכול לחזור בו דהשתא קא ייב לה חזר וגיטה בתוכה ותן בכסים שאין להם אחריות נקנין ע"ש בכסים שיש להם אחריות ובכסף כשטר ובחוקה אין זה נכון שאין בתורת חנב טוה שאם כן למה לי הוא דוכתא דמוטיב ביה גיטא והא לא בעינן

חדושי גיטין להרמב"ן ז"ל פרק הזורק

ע"כ מתניתין

עד דחטי גיטא לידע וכו' דגרסינן בירושלמי מחזור מכולם עד שיגיע לידע אליו דברי ר"ה וכו' ודברי קבלה הן וראויין להם אבל ודאי רבא עבד שובח בההוא גיטא דמ"ב בריש פירקין דמי כריכה חליב מה הוטינו בתקנתם וכו' לטובל על החיין שיא כופין אותו לתלן ולא דחיק ור"ה ז"ל כתב הלכות הללו ולמעשה כתבן וז"ל ע"כ הן הן חזקן ומדלג בהם שלם לפרסם בהם קולתו כמנהגו בכל מקו הרמזי להחמיר: **הא דחמיר** והא ד"ה לנחמם: **ק"ל** דילמא דלא חזי' מתן קדוש א"כ חוינן אפטר דלא קיס לן הכי שאפי"ט ס"ה ל"ה לנחמם חס כלימם כחמד חין אלו יבולין לבוין: **ו"ל** דאי לא ידעי ה"ל פיקא דרבנן ומוקמינן אחתא אחוקתה ולא אחרינן מגורשת ואינה מגורשת ואם גרשה דעריה חוללת דגרינן חס אשה אומר חוללת מתיבתא ולפיכך חוקי' בב כתי עדים דהוי' להם ספק דלורייא' כדלית' כפ"ד חסי' (ד"ה) ולכך סברה דרב יוסף הויה דתינא לשל' בלידך פירקין וז"ל חזי' יודע וז"ל חס שאלמו מגורשת ואינה מגורשת ה"כ מתוקמת ככ כתי עדים כג"ל: **ו"ל** דחתי' קשיתא דקתי' מחנה על מחס' דה"ל לחתי' ספק: **ו"ל** חס שאלמו מגורשת משגיבין חין יבולין לשומר: **מ"י** הוא כיון שאין הוא יכול לשומר אחתי' שגיבס כיחד יבולין לשמו ואינו מחזור ל' סכין שהדבר תלוי בשמירה כל מקום שפריך הבעל אגיד כה והיא אינה מגורשת ואפטר לפ' שגיבס אינן יבולין לשמו והוא כמור' ד' אמות טלה ולפיכך מגורשת וכיון שאינה יכולה לשומר אינה מגורשת גם זה חזי' כולם:

ע"כ היתה

ידע עשיה קטפסו וכו' . מי דקשה ליה והא מתנגבל הוא ודחמיר' כפ"ב אוחזין מתנגבל קלחרת שבו מתנגבל כמחנה דמי . ולא קושי' היא דחתי' מתנגבל דהשם כגון דחסי' שאפטר שיגור סם אלל הכל חין מקום לגור בידה . והא דחסי' הכל וכו' לא נח' ממי' הוי' תגרס מחור' ד' אמות איכא למידק כה והא חזיר שאין סופו לגור הוא חזיר ואזיר שאין סופו לגור לאו כמחנה דמי וז"ל מאוס דבש' ולא חיפטי' ור"ה תפסוט דלאו כמחנה דמי או תפסוט דבש' רבי אלעזר וז"ל דחבל חר' יבול למדחייא' כיחא ליה לאוקמת בעומת ע"ג הנהר וז"ל דהכא בסופו לגור הוא מטפס ראוונה חלל דלא פח הרח וכתלמו וכיון דחסי' למיכא קמי' וכו' דורק היא דחסי' ליה תפיס ליה לשון ראשון והא דחמיר' נמי כהא חבל קמה דליק' לגט לא דחסי' קר' לאו למיכא קמי' לא דמי' לחזיר שאין סופו לגור דהשם איכא חזיר אלל הכא חזיר דליק' הוא והכי אמרינן בהדרי' בפרק השולח הכה לא חסי' מידי הכל חסי' כלי' כ"ס הכא דחסי' דליק' וז"ל דאפילו לא חסי' דליק' כגון חוק' לחזיר חסר ויחסי' דליק' בראש החזר השני אינו גם דחמיר' לדעת הוא דחסי' לחזיר זרק:

דף עט"א והא

דתנן כיון שהגיע לחזיר הגב הרי זו מגורשת . ולא קתי' נחמק או נשרף כדקתי' סיפא חסם דלורחא דמילתא נקט למעלה שביח רוח מלויה וכו' אינה מלויה ואם נטלתו הרוח ביה קתי' מחני' דמגורשת מיד וכו' כתי' מים ואם וז"ל קתי' נחמק או נשרף . ומתה הוא מן הרוב כ"ס ז"ל סכת ביון שהגיע לחזיר מחינות המעק' או לפחות כמ"ס סוף לגג נגרשה וכלכד שיגור אלל חס נחמק או נשרף הויה הולך לגור חזי' נטוה חס ח"ה שנחמיר הרי זו מגורשת ואם נחמק הגט או נשרף אינה מגורשת אלל חס היה שם משפט ראונה רוח שנטלתו דה"ל חזיר שאין סופו לגור ולא חסי' ביה ודאי אינה מגורשת: **לא** יפמוד חרס בגג זה ויקלוט מי שמיים וכו' . ח"ל חזי' קתי' ל' היינו מתניתי' דתנן כל גנות העיר רשות א' וכלכד טלח יחא גג נחמך י' או נבוי' וזכ"ה כל אחד וא' רשות לעמנו . וז"ל שמואל בשוין קת"ל א"כ לקלוט מחזיר קת"ל וז"ל חמיר' לא חייבי' הכא מתני' משום דחמיר' כך דורין חלוקין ומשמע לכל דבר קתמטע לן: **ביון** שהגיע לחזיר מחינות החיובנה הרי זו מגורשת . פי' והוא שהיה כנגד החצר הפנימית דאי כפיל לתוך פנימית כפיל דה"ל חזיר חזרה מה שאין כן בקופות חוקי' בקופה שאין לה שוליים ופי' רש"י ז"ל דהא לא נח ואין מחינות אלו עשויות לחזור לשומר דחין כלי' עשו' אלל להניח כתוכו וכן פירש שהוא מונחת בקרקע טלה ואינו מחזור ל' כיון שאין שוליים לחיובנה ופנימית טלה הוא כדון הוא טלה חסי' ויקנה לה חזיר חזרה ויס לפרס' שמונחת כסימטא או בחצר שאינה של שטחם או בכל מקום שקונה לה כגון דחלה בה תמיר' ולא קפיד בעל ודקחמיר' שאין חזיר כלי' קונה נמי קשה הא דחמיר' בפרק בתרא דע"ה מבי חטי' חזירא דחמ' ליה כתי' בריה' ומ"ה ק"ל ע"ד חטי' לחרטא דחמ' . וז"ל חס בדנקיט חמיר' יין סך לא הוי' ע"ד חטי' חזיר' ולא חסי' חמיר' ובהסכת מחנות ליה כתי' בריה' ומ"ה ק"ל ע"ד חטי' חזיר' ולא חסי' חמיר' ובהסכת מחנות חמיר' נמי דחזיר כלי' ככלי' דמי' אלל הכא ח"ה לא קתי' דחזיר' דחילונה הוא שארי בתוך מחינות של חיובנה הוא עומד וכיון דפנימית לאו כחילונה דחילונה מנטרא דלא להכי עבדי' והא גיטא דמיגיט' חס' במחנות חזיר' מגורשת ושיגור מה שאין כן בקופות ואינו גרין לפנים:

דף פא"א דילמא

נתן קחמירי' תנא . מפורס' בת' מפטי שקול' זהו אלל לחנם ינח אלל לחוסרה על בעלה וכיון שכתובה אינה כלום אלל לדברי' חלל ודאי חסם נתינה' ולא הקול: **הא** דחמיר' א"ר יוחנן מאוס ר' יבונה בר אלעי' בא וראה מה בין דרות ראשונים וכו' ח"י דק' לכד' ר' יבונה סתמח' מלו' ביבוי' ר' יבונה בר אלעי' והא חמיר' פ' אלע' נערות ח' ר' יוחנן ר' יהודה ור' דוסא אמרו דבר א' וז"ל דה"ק בא וראה מה בין דרותינו לדרות ראשונים סתן מחמיר' ואלו מקלין דכותא' שחמרו חס' ראשונים תלמידי' חס' נביאים ואפי"כ פיון טסה נראה לו להקל' לא היה מכניס דבריו מפני חס': **הא**

סליק פרק הזורק